

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΝΕΟΛΑΙΑΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΕΝΙΑΙΕΣ ΤΕΛΙΚΕΣ ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΕΣ ΓΡΑΠΤΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ 2025-2026

Γ΄ ΤΑΞΗΣ ΛΥΚΕΙΟΥ ΚΑΙ ΤΕΣΕΚ

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ: 11 ΜΑΪΟΥ 2026

ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ

Α΄ ΣΕΙΡΑ

ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Γ001

ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΓΡΑΠΤΗΣ ΕΞΕΤΑΣΗΣ ΝΕΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ: 135 λεπτά

ΤΟ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΟ ΔΟΚΙΜΙΟ ΑΠΟΤΕΛΕΙΤΑΙ ΑΠΟ ΕΠΤΑ (7) ΣΕΛΙΔΕΣ

ΟΔΗΓΙΕΣ (για τους/τις εξεταζομένους/-ες)

1. Στο εξώφυλλο του τετραδίου απαντήσεων να συμπληρώσετε όλα τα κενά με τα στοιχεία που ζητούνται.
2. **Να απαντήσετε ΟΛΑ τα ερωτήματα.**
3. **Να μην αντιγράψετε τις εκφωνήσεις των ερωτήσεων στο τετράδιο απαντήσεων.**
4. Να μη γράψετε πουθενά στις απαντήσεις σας **το ονοματεπώνυμό σας.**
5. Να απαντήσετε στο τετράδιό σας σε όλα τα θέματα **μόνο με μπλε πένα ανεξίτηλης μελάνης.**
6. Απαγορεύεται η χρήση διορθωτικού υγρού ή διορθωτικής ταινίας.

ΣΑΣ ΕΥΧΟΜΑΣΤΕ ΚΑΘΕ ΕΠΙΤΥΧΙΑ

Η Παιδεία ως Ζητούμενο στην ελληνική εκπαιδευτική και κοινωνική πραγματικότητα

Αν εξαιρεθεί η συμβολή της οικογένειας, που παίζει πολύ καθοριστικό ρόλο στη διαμόρφωση των αντιλήψεων, των στάσεων και γενικότερα της κοινωνικής συμπεριφοράς, πρέπει να κατανοηθεί ότι ο ρόλος του σχολείου είναι ιδιαίτερα σημαντικός, εφόσον μπορεί να καλλιεργήσει πιο συστηματικά τις κοινωνικές αξίες και να δώσει μεγαλύτερη βαρύτητα σε θέματα παιδείας. Με άλλα λόγια, οι ασκούντες την εκπαιδευτική πολιτική είναι ανάγκη να ασχοληθούν σοβαρά και υπεύθυνα με το θεμελιώδες κοινωνικό και παιδαγωγικό ζήτημα: «ποια παιδεία και ποιος πολιτισμός προσφέρονται στους μαθητές και τους νέους, με ποιον τρόπο και γιατί».

Επομένως, στο σημείο αυτό τίθεται με σαφήνεια ο σκοπός του εκπαιδευτικού συστήματος, ο οποίος επιβάλλεται να συνδεθεί άμεσα, συστηματικά και πρακτικά με την παροχή πολιτισμικής παιδείας στους μαθητές, αν επιθυμεί πολίτες με ανοιχτούς ορίζοντες, ευαίσθητους στα μηνύματα των καιρών, με σεβασμό στις πανανθρώπινες αξίες και τον πολιτισμό, με σεβασμό στον άνθρωπο και το φυσικό και κοινωνικό περιβάλλον, με σεβασμό στη δημόσια και ιδιωτική ιδιοκτησία, οραματιστές αλλά και ανατροπείς των κακώς κειμένων της κοινωνίας.

Σε κάθε περίπτωση, η οικογένεια, το σχολείο και η κοινωνία είναι ανάγκη να εξοικειώσουν το παιδί και τον νέο με την οριοθέτηση της συμπεριφοράς τους. Να μάθουν να σέβονται τους κανόνες και τους νόμους και ό,τι συμπεριλαμβάνουν αυτοί σε όλους τους χώρους παρουσίας και δράσης τους. Έτσι, ερμηνεύοντας τον ρόλο του κανόνα μέσω των μηνυμάτων που εκπέμπει, συμπεραίνεται ότι οι κανόνες θέτουν όρια που το άτομο δεν μπορεί να υπερβεί, διαφορετικά οφείλει να μάθει και να διαπιστώσει στην πράξη ότι θα υποστεί τις συνέπειες της παράβασης.

Χωρίς αμφιβολία η αγωγή παίζει καθοριστικό ρόλο στην ανάπτυξη των βιολογικών, γλωσσικών, γνωστικών, συναισθηματικών, νοητικών και κοινωνικών ικανοτήτων και δεξιοτήτων του ατόμου. Το άτομο μέσω της αγωγής και της κοινωνικοποίησης λαμβάνει τα ανθρώπινα και κοινωνικά του χαρακτηριστικά και τελικά διαμορφώνει ώριμη προσωπική και κοινωνική ταυτότητα καθώς και πληρότητα στην επικοινωνία και πράξη.

Πάντως, αποτελεί αδιαμφισβήτητο γεγονός ότι οι συνθήκες κάτω από τις οποίες μεγαλώνουν τα παιδιά σήμερα άλλαξαν τόσο ριζικά, ώστε ακόμη και το προσαρμοσμένο σχολείο δεν είναι σε θέση να πραγματώσει σε υψηλό βαθμό τις απαιτήσεις που του θέτουν. Να βοηθήσει, δηλαδή, τον μαθητή να πραγματώσει τη ζωή και τον ανθρωπισμό του. Με την έννοια αυτή, αποτελεί πλέον επιτακτική ανάγκη το σχολείο να αναδείξει σε κυρίαρχη διαδικασία τη διαπαιδαγώγηση των μαθητών του [...] όταν μάλιστα έχει αποδειχθεί επιστημονικά ότι η προώθηση των κοινωνικών αξιών, των στάσεων και συνολικά η διαμόρφωση της προσωπικότητας του ανθρώπου συναρτώνται άμεσα με το είδος της αγωγής που ασκείται σε αυτόν.

Επομένως, το σχολείο οφείλει να αποκαταστήσει μια παραμελημένη λειτουργία του, η οποία θα ενισχύσει τον παιδαγωγικό του ρόλο. Μέσω της σχολικής αγωγής, ο σημερινός πολίτης επιβάλλεται να εφοδιαστεί με τις κατάλληλες δεξιότητες, ικανότητες και στρατηγικές,

ώστε να είναι σε θέση να διαχειρίζεται με αποτελεσματικό τρόπο όλα τα ατομικά και κοινωνικά ζητήματα που αναφέρονται σε καθημερινή βάση. Τα προβαλλόμενα πρότυπα και οι επιρροές που δέχεται σήμερα το παιδί και ο νέος, έχουν λάβει μια έντονη αλλά και ανεξέλεγκτη μορφή. Αυτός είναι ένας επιπλέον λόγος, για να λάβει η σχολική αγωγή τον ρόλο που της ανήκει δικαιωματικά, αυτονόητα και επιτακτικά πλέον.

Χαράλαμπος Κωνσταντίνου,
«Η Παιδεία ως Ζητούμενο στην ελληνική εκπαιδευτική και κοινωνική πραγματικότητα»,
Πρακτικά 4^{ου} Πανελληνίου Συνεδρίου: Εκπαίδευση στον 21^ο αιώνα: Σχολείο και Πολιτισμός,
Τόμος Α' (επιμ: Γιώτα Παπαδημητρίου, Χριστόφορος Κωσταρής), Αθήνα 2019, σσ. 44-45.
(απόσπασμα – διασκευή)

A.I. ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ ΚΑΙ ΜΟΡΦΗΣ (ΜΟΝΑΔΕΣ 30)

A.I.1. Να αποδώσετε περιληπτικά το περιεχόμενο του κειμένου σε 120-140 λέξεις.
(μονάδες 8)

A.I.2. Να εντοπίσετε στην **πρώτη (1^η)** παράγραφο του κειμένου ποιοι είναι, σύμφωνα με τον συγγραφέα, οι **δύο (2)** σημαντικοί φορείς παιδείας/αγωγής των νέων και γιατί.
(μονάδες 3)

A.I.3. Στην πιο κάτω περίοδο ο συγγραφέας χρησιμοποιεί μεταφορική/συνυποδηλωτική γλώσσα. Να εντοπίσετε **ένα (1)** παράδειγμα της χρήσης της και να αναφέρετε **έναν (1)** σκοπό που εξυπηρετεί η χρήση αυτή με βάση το νόημα του κειμένου.

«Επομένως, στο σημείο αυτό τίθεται με σαφήνεια ο σκοπός του εκπαιδευτικού συστήματος [...] αν επιθυμεί πολίτες με ανοιχτούς ορίζοντες, ευαίσθητους στα μηνύματα των καιρών...»

(μονάδες 3)

A.I.4. Να γράψετε **τον** τρόπο πειθούς και **ένα (1)** αντίστοιχο μέσο πειθούς που χρησιμοποιεί ο συγγραφέας στην **τρίτη (3^η)** παράγραφο του κειμένου. Να τεκμηριώσετε την απάντησή σας με στοιχεία από τη συγκεκριμένη παράγραφο.

(μονάδες 3)

A.I.5. **«Το άτομο μέσω της αγωγής και της κοινωνικοποίησης λαμβάνει τα ανθρώπινα και κοινωνικά του χαρακτηριστικά και τελικά διαμορφώνει ώριμη προσωπική και κοινωνική ταυτότητα...»**

Να σχολιάσετε το νόημα της πιο πάνω φράσης σε 60-80 λέξεις και να δώσετε **δύο (2)** δικά σας παραδείγματα ώριμης κοινωνικής ταυτότητας του ατόμου.

(μονάδες 5)

A.I.6. Να αντικαταστήσετε τις πιο κάτω υπογραμμισμένες λέξεις με **μία (1)** συνώνυμή τους, από τις τρεις επιλογές που σας δίνονται, διατηρώντας τη σημασία που έχουν μέσα στην πρόταση:

α. Αν εξαιρεθεί η συμβολή της οικογένειας [...]

- i. παρουσία
- ii. προσφορά
- iii. συνύπαρξη

β. Με την έννοια αυτή, αποτελεί πλέον επιτακτική ανάγκη [...]

- i. προαιρετική
- ii. προσεκτική
- iii. επιβεβλημένη

(μονάδες 4)

A.I.7. Να μεταφέρετε τον πιο κάτω πίνακα στο τετράδιο απαντήσεών σας και να συμπληρώσετε στην κατάλληλη στήλη **ένα (1)** παράγωγο ουσιαστικό και **ένα (1)** παράγωγο επίθετο για τα πιο κάτω ρήματα του κειμένου.

ΡΗΜΑ	ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΟ	ΕΠΙΘΕΤΟ
(να) υπερβεί		
συμπεριλαμβάνουν		

(μονάδες 4)

A.II. ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΓΡΑΠΤΟΥ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΟΥ ΛΟΓΟΥ

(ΜΟΝΑΔΕΣ 40)

«Τα προβαλλόμενα πρότυπα και οι επιρροές που δέχεται σήμερα το παιδί και ο νέος, έχουν λάβει μια έντονη αλλά και ανεξέλεγκτη μορφή. Αυτός είναι ένας επιπλέον λόγος, για να λάβει η σχολική αγωγή τον ρόλο που της ανήκει δικαιοματικά, αυτονότητα και επιτακτικά πλέον.»

Σε άρθρο σας, που θα δημοσιευθεί στην ιστοσελίδα του σχολείου σας, να αναπτύξετε τεκμηριωμένα **δύο (2)** λόγους που καθιστούν απαραίτητη την καλλιέργεια της ανθρωπιστικής παιδείας στη σύγχρονη εποχή και να εισηγηθείτε **τρεις (3)** τρόπους με τους οποίους το σχολείο μπορεί να συμβάλει σημαντικά στην καλλιέργεια της ανθρωπιστικής συνείδησης στους νέους και στις νέες.

(Έκταση: τουλάχιστον 400 λέξεις)

Σημείωση: ΝΑ ΜΗΝ ΑΝΑΓΡΑΦΕΙ ΤΙΤΛΟΣ ΣΤΟ ΑΡΘΡΟ. Δεν επιτρέπεται να αναφέρετε το ονοματεπώνυμό σας ή οποιοδήποτε άλλο στοιχείο, το οποίο μπορεί να αποκαλύψει την ταυτότητά σας.

Να μελετήσετε τα παρακάτω κείμενα και να απαντήσετε όλες τις ερωτήσεις που ακολουθούν.

B1.

ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Κωνσταντίνος Π. Καβάφης, «Αλεξανδρινοί βασιλείς»

Μαζεύθηκαν οι Αλεξανδρινοί
να δουν της Κλεοπάτρας τα παιδιά,
τον Καισαρίωνα, και τα μικρά του αδέρφια,
Αλέξανδρο και Πτολεμαίο, που πρώτη
φορά τα βγάζαν έξω στο Γυμνάσιο,
εκεί να τα κηρύξουν βασιλείς,
μες στη λαμπρή παράταξη των στρατιωτών.

Ο Αλέξανδρος - τον είπαν βασιλέα
της Αρμενίας, της Μηδίας, και των Πάρθων.
Ο Πτολεμαίος - τον είπαν βασιλέα
της Κιλικίας, της Συρίας, και της Φοινίκης.
Ο Καισαρίων στέκονταν πιο εμπροστά,
ντυμένος σε μετάξι τριανταφυλλί,
στο στήθος του ανθοδέσμη από υακίνθους,
η ζώνη του διπλή σειρά σαπφείρων κι αμεθύστων,
δεμένα τα ποδήματά του μ' άσπρες
κορδέλες κεντημένες με ροδόχροα μαργαριτάρια.
Αυτόν τον είπαν πιότερο από τους μικρούς,
αυτόν τον είπαν Βασιλέα των Βασιλέων.

Οι Αλεξανδρινοί ένιωθαν βέβαια
που ήσαν λόγια αυτά και θεατρικά.

Αλλά η μέρα ήτανε ζεστή και ποιητική,
ο ουρανός ένα γαλάζιο ανοιχτό,
το Αλεξανδρινό Γυμνάσιον ένα
θριαμβικό κατόρθωμα της τέχνης,
των αυλικών η πολυτέλεια έκτακτη,
ο Καισαρίων όλο χάρις κι εμορφιά
(της Κλεοπάτρας υιός, αίμα των Λαγιδών)
κι οι Αλεξανδρινοί έτρεχαν πια στην εορτή,
κι ενθουσιάζονταν, κι επευφημούσαν
ελληνικά, κι αιγυπτιακά, και ποιοι εβραϊκά,
γοητευμένοι με τ' ωραίο θέαμα -

μ' όλο που βέβαια ήξευραν τι άξιζαν αυτά,
τι κούφια λόγια ήσανε αυτές οι βασιλείες.

Ερώτηση Β1

α. Να παρουσιάσετε **δύο (2)** στοιχεία της συμπεριφοράς των Αλεξανδρινών κατά την τελετή των «δωρεών». Να τεκμηριώσετε την απάντησή σας με στίχους από το ποίημα.

(μονάδες 6)

β. Να εξηγήσετε τον προβληματισμό του ποιητικού υποκειμένου για τη σχέση του πολίτη με την εξουσία.

(μονάδες 6)

B2.

ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Γ.Φ. Πιερίδης, «Ο πορτοκαλόκηπος» (απόσπασμα)

Ν' αναστήσεις πορτοκαλιές είν' ένας λόγος. Το πώς όμως ο λόγος αυτός γίνεται πραγματικότητα το ξέρουν μόνο οι άνθρωποι που, σαν τον Πετρή, σφιχτόδεσαν για μια ολάκερη ζωή το μόχθο τους με το χώμα και με το δέντρο σε βαθμό που δεν ξεχωρίζουν τα τρία αυτά βασικά συστατικά ενός περβολιού. Έτσι τον ανάστησε τον πορτοκαλόκηπό του ο Πετρής, στην άκρη της πράσινης λουρίδας, απάνω στο σύνορο προς τον κάβο.

Όταν ξεχώρισε απ' το πατρικό του κι έβαλε μπρος δουλειά για να κάμει το δικό του κτήμα ήτανε κάπως προχωρημένος στα χρόνια, σχεδόν τριαντάρης. Δεν στάθηκε βολετό να πάρει νωρίτερα το δικό του δρόμο γιατί είχε ν' αποκαταστήσει δυο αδερφές, που μεγαλοπαντρεύτηκαν. Ωστόσο δεν βαρυγκόμησε ποτέ του ο Πετρής. Όχι πως ήτανε καλόψυχος ή καν πως νοιάζονταν να μην αφήσει τους άλλους απροστάτευτους. Όχι. Ο Πετρής ήταν από κείνους τους στωικούς ανθρώπους, που ακολουθούν ατάραχοι κι αποφασιστικοί την πορεία που έχει προδιαγράψει στη μοίρα τους η ζωή, και που η ικανότητά τους να ζούνε τη ζωή τους δίχως να δίνουν σημασία σε κανένανε κάνει τους άλλους να τους σέβονται. Βαρύς, αμίλητος, δουλευτής, ακολούθησε την προαιώνια πορεία της ράτσας του γιατί έτσι τήνε βρήκε. Νοικοκύρεψε τις αδερφές, μοιράζοντάς τους το πατρικό κτήμα και την ευθύνη να γεροκομήσουνε τους γέρους, κι απέ, δίχως να πάρει μιας ημέρας ανάσα, έβαλε το σταυρό του, έφτυσε στις χούφτες του κι άρχισε τσάπισμα για να δεντροφυτέψει τη δική του γη. Φύτεψε, μπόλιασε, περίφραξε, έχτισ' ένα σπιτάκι και παντρεύτηκε. Τι σημασία έχει αν ξεκίνησε στα τριάντα αντί να ξεκινήσει στα είκοσι. Πάλε η πορεία ήταν η ίδια, ακόμα κι η εσωτερική πορεία, το σφιχτοδέσιμο της ψυχής του με τούτο το χώμα, με τούτα τα δέντρα, να μην ξεχωρίζει τον δικό του μόχθο από τον μόχθο του νέου δεντρού, που αγωνίζεται να ριζώσει, τον δικό του πόνο από τον πόνο του δέντρου, που το χτύπησε η αρρώστια, ν' ακούει μέσα στον ύπνο του τον σφυγμό των δέντρων του, και να νιώθει ο ίδιος μιαν ευφροσύνη γιατί χόρτασαν εκείνα το νερό.

ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Ανδρέας Καρκαβίτσας, «Η θάλασσα» (απόσπασμα)

Από μικρός την αγαπούσα τη θάλασσα. Τα πρώτα βήματα μου να ειπής, στο νερό τα έκαμα. Το πρώτο μου παιχνίδι ήταν ένα κουτί από λουμίνια μ' ένα ξυλάκι ορθό στη μέση για κατάρτι, με δυο κλωστές για παλαμάρια, ένα φύλλο χαρτί για πανάκι και με την πύρινη φαντασία μου που το έκανε μπάρκο τρικούβερτο. Πήγα και το έρριξα στη θάλασσα με καρδιοχτύπι. Αν θέλεις, ήμουν και γω εκεί μέσα. Μόλις όμως το απίθωσα, και βούλιαξε στον πάτο. Μα δεν άργησα να κάμω άλλο μεγαλύτερο από σανίδια. Ο ταρσανάς για τούτο ήταν στο λιμανάκι του Αϊ-Νικόλα. Το έρριξα στη θάλασσα και τ' ακολούθησα κολυμπώντας ως την εμποατή του λιμανιού που το πήρε το ρέμα μακριά. Αργότερα έγινα πρώτος στο κουπί, στο κολύμπι πρώτος· τα λέπια μου έλειπαν.

— Μωρέ γεια σου, και συ θα μας ντροπιάσης όλους, έλεγαν οι γεροναύτες, όταν μ' έβλεπαν να τσαλαβουτώ σαν δέλφινας.

Εγώ καμάρωνα και πίστευα να δείξω προφητικά τα λόγια τους. Τα βιβλία —πήγαινα στο Σχολαρχείο θυμούμαι— τα έκλεισα για πάντα. Τίποτα δεν έβρισκα μέσα να συμφωνή με τον πόθο μου. Ενώ εκείνα που είχα γύρω μου, ψυχωμένα κι άψυχα, μου έλεγαν μύρια. Οι ναύτες με τα ηλιοκαμένα τους πρόσωπα και τα φανταχτερά τους ρούχα· οι γέροντες με τα διηγήματά τους· τα ξύλα με τη χτυπητή κορμωσασιά, οι λυγερές με τα τραγούδια τους:

*Όμορφος που 'νε ο γεμιτζής, όταν βραχή κι αλλάξη
και βάλει τ' άσπρα ρούχα του και στο τιμόνι κάτση.*

Το άκουα από την κούνια μου κι έλεγα πως ήταν φωνή του νησιού μας, που παρακινούσε τους άντρες στη θαλασσινή ζωή. Έλεγα πότε και γω να γίνω γεμιτζής και να κάτσω θαλασσοβρεμένος στο τιμόνι. Θα γινόμεν όμορφος τότε, παλλήκαρος σωστός· θα με καμάρωνε το νησί, θα με αγαπούσαν τα κορίτσια! Ναι· την αγαπούσα τη θάλασσα!

Ανδρέας Καρκαβίτσας, *Λόγια της Πλώρης*, επιμέλεια: Μάριος-Κυπαρίσσης Μώρος, Μαλλιάρης-Παιδεία, Θεσσαλονίκη 2015, σσ. 16-17.
(διατηρείται η ορθογραφία του συγγραφέα)

Ερώτηση Β2

α. Να παρουσιάσετε την επίδραση της φύσης **(i)** στη ζωή του Πετρή στο κείμενο «Ο πορτοκαλόκηπος» και **(ii)** στη ζωή του αφηγητή στο κείμενο «Η θάλασσα», τεκμηριώνοντας την απάντησή σας με **δύο (2)** παραδείγματα από το κάθε απόσπασμα.

(μονάδες 6)

β. Να εντοπίσετε σε ποιο ρηματικό πρόσωπο γίνεται η αφήγηση σε κάθε ένα από τα δύο αποσπάσματα («Ο πορτοκαλόκηπος» και «Η θάλασσα») και να εξηγήσετε τη λειτουργία του σε σχέση με το περιεχόμενο του καθενός.

(μονάδες 4)

B3.

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΒΙΒΛΙΟ

I.M. Παναγιωτόπουλος, *Αστροφεγγιά* (απόσπασμα)

Ο Άγγελος ήταν άντρας πια, θα βοηθούσε το σπίτι. Λοιπόν, όλα ήταν σοβαρά εκεί μέσα.

Άρχισε η περιπέτεια. Να πάμε σε τούτον, να πάμε σ' εκείνον. Αυτός έχει δύναμη σήμερα, κάτι θα μπορέσει να κάμει. Ο άλλος μας αγαπούσε τόσο πολύ, σαν ήμαστε μικρά — τον «καλό καιρό». Ο καλός καιρός ήταν, βέβαια, πολύ μακριά. Στο αναμεταξύ ένα σωρό πρόσωπα ξέκοψαν. Μα όσο και νάναι, οι αρχαίες αγάπες δε λησμονιούνται.

— Αύριο πρωί πρωί, πήγαινε στο σπίτι του δείνα, επίμενε ο πατέρας, και πες του πως είσαι ο γιος του τάδε. Τόνισέ του πως έβγαλες το γυμνάσιο, τ' ακούς; αυτό να μην το ξεχάσεις, και παρακάλεσέ τον να σε διορίσει κάπου. Αυτός έχει δουλειές και δουλειές στα χέρια του. Ένα κουδούνι θα χτυπήσει κι όλα θα τελειώσουν σε μια στιγμή.

Οι καλοκαιριάτικες μέρες ήταν ατέλειωτες. Ατέλειωτοι κ' οι δρόμοι. Πέρασε πόρτες, που μήτε τις φαντάστηκε ποτέ, στάθηκε τρέμοντας μπροστά σε πολυάσχολους και σοβαρότατους κύριους, γεμάτους φαλάκρες, μουστάκια, προγούλια, προκοίλια και ζευζεκιές, χόρτασε καλωσορίσματα, ξαφνιάσματα, παρηγορίες, υποσχέσεις. Το βράδι, στο σπίτι, μαζευόντουσαν όλοι τριγύρω του και τον άκουγαν:

— Αύριο στις δυο θα ξαναπεράσω. Μου είπε πως κάτι έχει υπ' όψη του.

— Σου τόπε έτσι: «κάτι έχει υπ' όψη του;» σημείωνε ο πατέρας. Τον ξέρω καλά. Τα μετράει αυτός τα λόγια του. Ενενήντα τοις εκατό μπορεί νάμαστε βέβαιοι πως κάτι θα γίνει.

Το άλλο βράδι:

— Πήγα και μου είπανε πως έλειπε.

— Να ξαναπάς. Το μυαλό του είναι γεμάτο φροντίδες, μπορεί να σε ξέχασε.

Ο Άγγελος φρένιαζε:

— Τους σιχαίνομαι αυτούς που μπορούν τόσο εύκολα να με ξεχνούν. Τους σιχαίνομαι!

Κεφάλαιο VI, (σσ. 80-81)

Ερώτηση B3

Να αναφέρετε **δύο (2)** δυσκολίες που καλείται να αντιμετωπίσει ο Άγγελος κατά την προσπάθεια εύρεσης εργασίας και **δύο (2)** συναισθήματα που βιώνει εξαιτίας των δυσκολιών αυτών. Να τεκμηριώσετε την απάντησή σας με αναφορές από το απόσπασμα.

(μονάδες 8)